

Høj marginalskat – men lav samlet skat

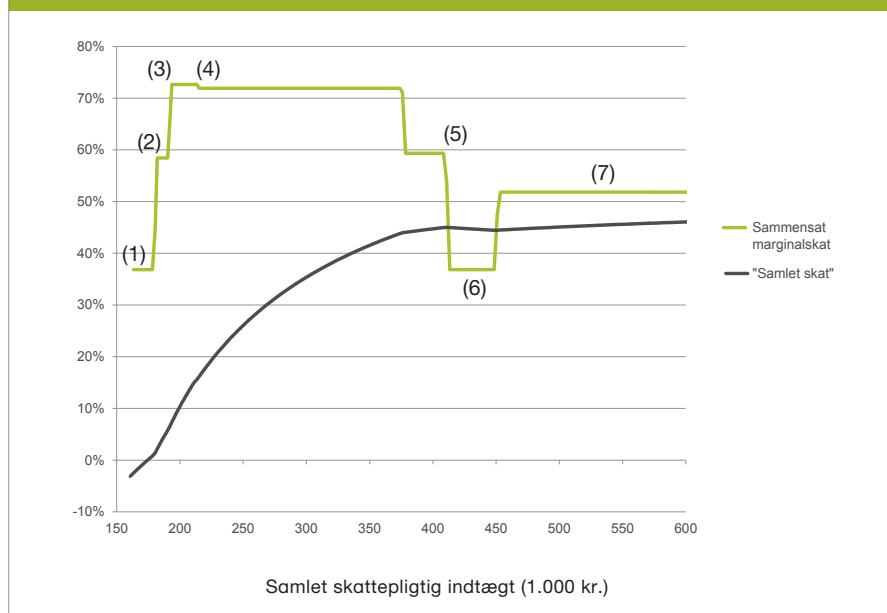
Mange danske pensionister betaler meget høje sammensatte marginalskatter, når man tager højde for indtægtsreguleringen af offentlige ydelser. Det er fremgået af de seneste måneders offentlige debat. Paradokset er imidlertid, at deres faktiske "samlede skattebetaling", når der tages højde for offentlige ydelser, typisk er lav. Det aspekt har været overset i debatten.

Men en ny opgørelse fra ATP viser, at mange af de pensionister, der har udsigt til de højeste sammensatte marginalskatter, rent faktisk – alt i alt – betaler forholdsvis lidt i "samlet skat". De høje sammensatte marginalskatter og lave "samlede skattesatser" er vist i figuren.

Et regneeksempel illustrerer paradokset: Hr. Jensen er pensionist. Han bor i lejebolig, og han har – med folkepension, ATP og privat pensionsudbetaling – en samlet skattepligtig årsindkomst på 220.000 kr.

Hvis hr. Jensens sammensatte marginalskat på 72 pct. fremgik af hans årsopgørelse (det gør den ikke), ville det utvivlsomt kunne give anledning til løftede øjenbryn. Men det ville måske gå over igen, når hr. Jensen tjekker, hvad han rent faktisk betaler i "skat" af sin indkomst: 18 pct.

Sammensat marginalskat og "samlet skat" for en enlig pensionist i lejebolig

Den grønne linje: For de allerlaveste indkomster (1) i eksemplet svarer marginals-katten til den laveste indkomstskat på ca. 37,5 pct. Herefter (2) stiger niveauet til ca. 58 pct. som følge af indtægtsregulering i ældrechecken. Dernæst (3) følger en fase med et niveau på ca. 72 pct., som følge af samtidig regulering af ældrecheck og varmetillæg. Denne fase videreføres (4) af samtidig modregning i pensionstillæg og boligydelse. Herefter (5) falder niveauet til ca. 59 pct., fordi pensionstillægget nu er væk, og der alene sker modregning i boligydelsen. Herefter (6) følger et "trug", hvor boligydelsen er væk, og marginals-katten derfor svarer til indkomstskattesatsen på ca. 37,5 pct. Til sidst (7) sætter topskatten ind med en marginals-kat på ca. 52 pct.

Den sorte Linje: Linjen viser, hvordan den "samlede skat" udvikler sig parallelt med udviklingen i den sammensatte marginals-kat.

Note: Beregningen er foretaget for en enlig pensionist i lejebolig med en husleje på 6.000 kr. og varmeudgift på 750 kr. om måneden. Kurvernes forløb påvirkes ved ændringer i huslejens og varmeudgiftens størrelse. Eksempelvis vil en lavere husleje give samme niveauer for den sammensatte marginals-kat, men de højeste niveauer vil påvirke et kortere indtægts-spænd, fordi aftrapningen af boligydelsen forløber hurtigere. Hvis boligudgiften reduceres betydeligt, vil niveauet for den "samlede skat" stige for de laveste indkomster, fordi boligydelsen bliver mindre. Egne beregninger. ATP 2014.

På samme måde for fru Krogh. Hun bor lige som hr. Jensen til leje, men har med sine 185.000 kr. en mindre indkomst. Hendes sammensatte marginalskat er lidt lavere – 58 pct. Hvis hun regnede efter, vil hun nå frem til, at den faktiske ”samlede skat”, hun betaler, når der tages højde for offentlige ydelser, er 4 pct.

Medens andre danskere, alt efter indkomstniveau, får lov til at beholde 45, 50 eller 60 pct. af indkomsten, kan fru Krogh altså beholde 96 pct.

Marginalskatten skal ikke betales

Forklaringen på denne modsætning mellem høj sammensat marginalskat og lav

”samlet skat” er, at hverken Jensen eller Krogh i virkeligheden betaler den høje marginalskat. Der er tale om en høj sammensat marginalskat, som fremkommer ved, at de dels i et vist omfang går glip af den ene eller anden offentlige ydelse, fordi de samtidig har en vis privat indtægt, dels betaler almindelig indkomstskat ligesom alle andre borgere.

For at sikre, at alle pensionister har en vis levestandard, er der en række ydelser, som særligt retter sig mod dem, der ikke har – eller kun har beskedne – indtægter ud over folkepensionen eller har særlige, vanskelige forhold. Det kan fx være helbredsforhold. Ydelser til disse grupper

Om boligydelse og varmetillæg

Om boligydelse

Boligydelse er den særlige form for boligstøtte, der gives til pensionister. Den adskiller sig fra den almindelige boligsikring ved at være mere generøs. Boligydelser skal ikke mindst sikre, at ældre har mulighed for at opnå en god boligstandard, og at de har adgang til boliger, der er tilpasset eventuelle særlige behov.

Den maksimale boligydelse er som udgangspunkt på ca. 43.400 kr., men den kan under forskellige vilkår være højere.

Boligydelser tager blandt andet hensyn til boligstørrelse, boligudgift, husstandsindkomst, antal beboere og formue. Boligydelser indtægtsreguleres, hvis den samlede husstandsindkomst som udgangspunkt overstiger 146.600 kr.

Indtægtsreguleringens udvikling afhænger af huslejens størrelse. Hvis huslejen er høj, kan der udbetales boligydelse til pensionister med ganske høje indkomster.

Det er især enlige pensionister og næsten udelukkende pensionister i lejebolig, der modtager boligydelse. Mange pensionister vil først modta-

ge boligydelse noget inde i pensionslivet i sammenhæng med, at de bliver enlige og/eller skifter bolig.

Omkring 1 ud af 3 folkepensionister modtager boligydelse.

Boligydelse til boligejere ydes som lån. Boligstøtte til pensionister, som er boligejere, omfatter også nedslag i ejendomsværdiskatten og mulighed for at optage lån til betaling af ejendomsskatter.

Omkring 4 ud af 10 folkepensionister modtager boligstøtte som boligejere.

Om varmetillæg

Varmetillægget har til formål at give støtte til ældres varmeudgifter og afhænger af varmeudgiftens størrelse. Det maksimale varmetillæg er på 11.004 kr. (enlig pensionist).

Muligheden for at få varmetillæg bortfalder, hvis den enkelte har en privat indkomst på 66.500 kr. (enlig pensionist) eller derover.

Omkring 1 ud af 4 folkepensionister modtager varmetillæg.

Skattefrie ydelser

Både boligydelsen og varmetillægget er skattefrie ydelser.

Sammensat marginalskat og ”samlet skat”

Begrebet sammensat marginalskat besvarer spørgsmålet: Hvis min private indtægt (fx privat pension) stiger med 100 kr., hvor stor en andel mister jeg så i skat eller indtægtsregulering af offentlige ydelser?

Begrebet ”samlet skat” besvarer spørgsmålet: Hvor stor en andel af mine samlede, fulde skattepligtige indtægter (før indtægtsregulering af folkepension og ældrecheck) ”betaler” jeg i form af skat og indtægtsregulering, når der samtidig tages højde for udbetaling af skattefrie ydelser som varmetillæg og boligydelse?

er fx ældrechecken, helbredsstillæg, varmemhjælp og personlige tillæg. Hertil kommer boligydelsen, som har et noget bredere sigte.

Fælles for disse ydelser er, at de aftrappes, eller helt bortfalder, med stigende privat indtægt. Det er denne aftrapping, der, sammen med indtægtsreguleringen af folkepensionen og den almindelige indkomstskat, skaber de høje sammensatte marginalskatter. Men det er også disse mekanismer, der resulterer i de forholdsvis lave ”samlede skatter”. Heri ligger dilemmaet mellem på den ene side hensynet til incitamenter og på den anden side fordelingshensyn.

Forvrider incitamenterne

Uanset om en så høj sammensat marginalskat er et udtryk for penge, man skal betale, eller ydelser, man går glip af, så er det et problem.

Det siger tidligere overvismand, professor Peter Birch Sørensen: ”Uanset hvor lav den samlede skat er, vil det altid forvråde incitamenterne, når vi kommer op på en marginalskat på over 70 pct. Det er et problem, at det for rigtig mange mennesker er nærmest umuligt selv at ►

gøre noget for at forbedre deres situation. At det ikke gør den store forskel, om de sparer op eller ej.”

I det omfang det går op for befolkningen, at beskatningen er så hård, kan det påvirke både opsparingsadfærd og arbejdsudbud, siger han.

”I Danmark sparer vi nok op. Men hvis tilstrækkelig mange reagerer på det, vil

den fri opsparing blive mindre – og flere bliver derfor afhængige af offentlige ydelser. Desuden kan det påvirke lysten til lige at tage et par år til med arbejde for at forbedre pensionsopsparingen. Hvorfor skulle man det? Man skal jo alligevel af med det meste igen,” siger Peter Birch Sørensen.

Han mener, at der bør gøres noget ved denne beskatning: ”Det er et svært di-

lemma. Man vil gerne sikre sig, at ingen pensionister er fattige. Men det er svært at tro på, at det virkelig har været politikernes intention, at ældre med de mindste indkomster har den højeste marginalskat. Ligesom det er svært at tro, at den mærkelige form – at skatten hopper op og ned – har været meningen. En udglætning af marginalskat på et lavere niveau bør være mulig. Det vil skabe mere gennemskuelighed og klarere incitament.”

Sådan er der regnet

Der er taget afsæt i de gældende regler om skat, folkepension, varme-hjælp og boligydelse. I det anvendte regneeksempel er der set på en enlig pensionist, som bor til leje med en fuldt støtteberettiget månedlig husleje på 6.000 kr. og en månedlig varmeudgift på 750 kr.

I opgørelsen af ydelsernes udbredelse er der set bort fra pensionister, som er gift eller samlevende med ikke-pensionister, fordi disse pensionisters forhold i høj grad defineres af partnerens økonomiske forhold.

I beregningerne betragtes sociale ydelser og boligydelse i princippet som et nedslag i den beregnede

indkomstskat. En blandt flere alternative metoder, som er fravalgt her, er at omregne de skattefrie ydelser til fiktive skattepligtige indkomster. I en sådan beregning ville den ”samlede skat” være betydeligt højere, idet fordelingsmæssige hensyn i stedet ville komme til udtryk som en fiktiv forhøjelse af den skattepligtige indkomst.